

Ангилалтын код 03.220.20; 43.020; 13.300

Аюултай ачаа. Ангилал. Тээвэрлэлтэд тавих ерөнхий шаардлага	MNS 4978:2017
Dengerous goods. General technical requirements for transportation	MNS 4978:2000 оронд

Стандартчиллын үндэсний зөвлөлийн 2017 оны 12 дугаар сарын 22-ны өдрийн 54 дүгээр тогтоолоор батлав.

Стандарт нь 2018 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдрөөс эхлэн хүчинтэй.

1. Хамрах хүрээ

1.1. Энэ стандартаар авто тээврийн хэрэгслээр аюултай ачаа тээвэрлэхэд тавих үндсэн шаардлагын тогтооно.

1.2. Энэхүү стандарт нь үйлдвэрийн байран дотор болон нийтийн хэрэгцээний бус замаар аюултай ачааг тээвэрлэхэд хамаарахгүй.

2. Норматив эшлэл

2.1. Энэхүү стандартад эш татаж хэрэглэсэн доорх баримт бичигт өөрчлөлт орсон тохиолдолд хамгийн сүүлчийн албан ёсны эх материалаас иш татаж хэрэглэнэ. Үүнд:

- MNS 5029:2011 – Хөдөлмөрийн аюулгүйн ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт болон аюултай бодисын шошго, анхааруулах тэмдэг.

3. Нийтлэг шаардлага

3.1. Иргэн, хуулийн этгээд нь аюултай ачааны тээвэрлэлтийг химийн хортой болон аюултай бодисын тухай хууль, хог хаягдлын тухай хууль, холбогдох дүрэм, журам, стандартаар тавигдах нөхцөл шаардлагын дагуу гүйцэтгэнэ.

3.2. Аюултай ачааны сав, баглаа, боодлыг тээвэрлэхдээ тэдгээрийг цэвэрлэсэн байгууллагаас ачааны баримтад “Савыг цэвэрлэсэн, аюулгүй” гэсэн тэмдэглэл хийгээгүй нөхцөлд аюултай ачаа тээвэрлэх техникийн шаардлагын дагуу гүйцэтгэнэ.

3.3. Авто тээврийн хэрэгслээр зарим төрлийн аюултай ачааг тээвэрлэх үед тухайн ачааны тээвэрлэлтийн нөхцөлд заасан бол ачаа илгээгч, хүлээн авагч талаас тээвэрлэлтийн аюулгүй байдлыг хариуцсан ажилтныг томилон ажиллуулна.

3.4. Аюултай ачааг нэгээс илүү чиргүүл бүхий авто тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэхийг хориглоно.

4. Нэр томьёо

4.1. Аюултай ачаа

Авто тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэх үед өөрийн шинж чанараараа хүний амь нас, эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд аюул хохирол учруулах химийн хортой болон аюултай бодис, аюултай хог хаягдал, тэдгээрийн ариутгаагүй сав, баглаа боодол.

4.2. Аюултай ачаа тээвэрлэх тусгай зориулалтын авто тээврийн хэрэгсэл

Тухайн төрлийн аюултай ачааг тээвэрлэх зориулалт бүхий авто тээврийн хэрэгсэл.

4.3. Цуваа

Ойрын гэрлээ асааж зохион байгуулалттай цуварч яваа гурав буюу түүнээс олон механикжсан тээврийн хэрэгсэл

4.4. Аюултай ачааны тээвэрлэлт хариуцсан ажилтан

Аюултай ачааг ачихаас эхлэн хүлээн авагчид хүлээлгэн өгөх хүртэл хугацаанд аюултай байдлыг хангах үүрэг бүхий мэргэшсэн ажилтан.

5. Ангилал

5.1. Аюултай ачаанд тээвэрлэлтийн болон ачих буулгах ажлын үед мөнх хадгалалтын явцад тэсрэх, гал авалцах, байшин барилга, тоног төхөөрөмж, агуулах сав, тээврийн хэрэгслийн эвдлэх, хүн, мал амьтныг гэмтээх, хордуулах, түлэх, хорт туяаны цацрагаар шарах, өвчлүүлэх зэрэг нөлөө үзүүлэх бодис, биет материал бүхий ачаа хамаарна.

5.2. Аюултай ачааг дор дурдсан төрөл ангилалд хуваана. Үүнд:

- 1 дүгээр ангилал – Тэсэрч дэлбэрэх бодис
- 2 дугаар ангилал – Шахсан хий, даралтаар хадгалсан уусмал
- 3 дугаар ангилал – Амархан гал авалцах шингэн
- 4 дүгээр ангилал – Амархан гал авалцах бодис, биет материал
- 5 дугаар ангилал – Хүчиллэг бодис
- 6 дугаар ангилал – Хортой болон халдвар тараах бодис
- 7 дугаар ангилал – Цацраг идэвхт бодис
- 8 дугаар ангилал – Идэмхий болон зэврээх бодис
- 9 дүгээр ангилал – Бусад хорт бодис

5.3. Тэсэрч дэлбэрэх бодис (1 дүгээр ангилал)

Химийн урвалд маш эрчимтэй орж, хий ялгаруулан дулааны их температур болон өндөр даралтаар ойр орчмын биетийг гэмтээх чадвартай хатуу, шингэн, холимог бодис байна.

5.4. Шахсан хий, даралтаар хадгалсан уусмал (2 дугаар ангилал)

Дулааны +20° С-ийн температурт савны доторх даралт 1×10^5 Па ($\text{кг}/\text{см}^2$) тэнцүү буюу их, дулааны +50° С-ийн температурт уурын туйлын даралт 3×10^5 Па ($\text{кг}/\text{см}^2$) тэнцүү буюу их, хямралын дулааны температур +50° С-ээс бага байх гэсэн нөхцөлүүдийн аль нэгийг хангасан хийн болон шингэн бодис байна.

MNS 4978:2017

5.5. Амархан гал авалцах шингэн (3 дугаар ангилал)

Битүү саванд дулааны +61°C температур, задгай саванд дулааны +66°C температураас бага гал авалцах чадвартай шингэн, холимог, уусмал байна.

5.6. Амархан гал авалцах бодис (4 дүгээр ангилал)

Өөрөө авалцах чадвартай, эсвэл устай урвалд орж гал авалцах хий ялгаруулдаг хатуу бодис байна.

5.7. Хүчиллэг бодис (5 дугаар ангилал)

Исэлдүүлэгч бодис болон органикийн илүү ислүүдийг хэлнэ.

5.8. Хортой, халдвар тараах бодис (6 дугаар ангилал)

дор дурдсан хордуулах үзүүлэлтийн шаардлагын аль нэгийг нь хангасан байхаас гадна амьсгалах үед, эсвэл арьсны гадна болон дотор орсон тохиолдолд хордуулах чадвартай бодис, хүн мал амьтанд аюул учруулах өвчний нян, бичил биет агуулсан халдварт бодис байна. Үүнд:

5.8.1. Үхэлд хүргэх дундаж доз (ЛК₅₀)

5.8.2. Хатуу биет дотор орсон үед – 200 мг/кг ихгүй

5.8.3. Шингэн биет дотор орсон үед – 500 мг/кг ихгүй

5.8.4. Арьсан дээр үйлчлэх үед – 1000 мг/кг ихгүй

5.8.5. Үхэлд хүргэх дундаж дүн (ЛК₅₀) амьсгалах тоосонцор - 10 мг/л ихгүй

5.8.6. Хордуулах дулааны температурын хязгаар - +55° С ихгүй

5.9. Цацраг идэвхт бодис (7 дугаар ангилал) гэдэг нь хувийн идэвхт чанар $7,4 \times 10^3$ Бк.кг⁻¹ (0.002 мкКи г⁻¹) байх цацраг идэвхт бодис байна.

5.9. Идэмхий бодис (8 дугаар ангилал)

өөрийн химийн үйлчилгээний чанараар бусад ачаа бараа, тээврийн хэрэгслийн эвдрэл гэмтэлд оруулах, амьд биетэд хөнөөл учруулах хатуу болон шингэн бодис байна.

5.10. Бусад хорт бодис (9 дүгээр ангилал)

Өмнө дурдсан ангиллаас ялгаатай боловч хадгалалт, тээвэрлэлтийн явцад аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг мөрдөж гүйцэтгэх шаардлагатай бусад бодис хамаарна.

6. Техникийн ерөнхий шаардлага

6.1. Аюултай ачааг тусгай зориулалтын авто тээврийн хэрэгслээр, эсхүл тухайн ачааг тээвэрлэх талаар үйлдвэрлэгчээс тогтоосон нөхцөл, шаардлагад нийцүүлэн тоногдсон, байршил тогтоох төхөөрөмж бүхий авто тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэнэ.

6.2. Химийн хорт болон аюултай бодис, аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх авто машины цувааг тусгай дуут болон гэрлэн дохиогоор тоногдсон авто тээврийн хэрэгсэл хамгаалан явж болно. Шаардлагатай тохиолдолд нөөцийн болон шатахуунаар цэнэглэх авто машин дагалдуулна. Цуваагаар явахдаа Замын хөдөлгөөний дүрмийн заалтыг баримтална. Цувааг зохион байгуулахдаа дор дурдсан арга хэмжээг авна. Үүнд:

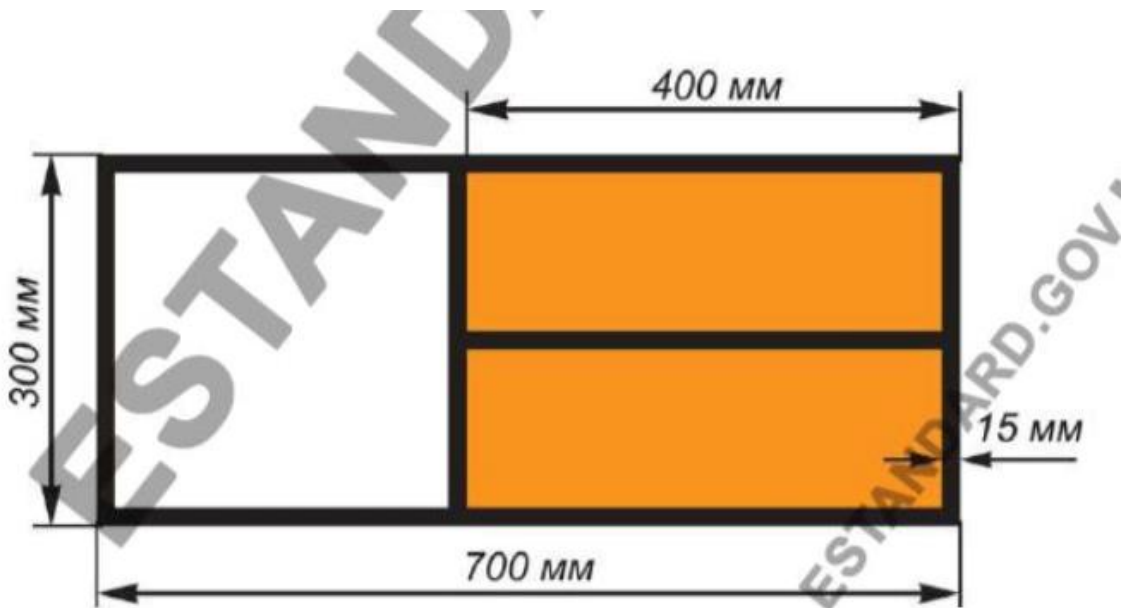
6.2.1. Жолооч хөдөлгөөний эрчим, тээврийн хэрэгслийн онцлог байдал, тээж яваа ачаа, замын болон цаг агаарын нөхцөл, хөдөлгөөний дагуух үзэгдэлтээс хамааруулан тээврийн хэрэгслийн хурдыг замын хөдөлгөөний дүрэмд болон тухайн аюултай ачааны баримт бичигт заасан хурдны хязгаараас хэтрүүлэхгүйгээр сонгож явна.

6.2.2. Бартаа саад багатай тэгш замд автомашин хоорондын зай 50 метрээс байгаагүй байх.

6.2.3. Бартаа, саад ихтэй, уулын замд автомашин хоорондын зай 300 метрээс багагүй байх.

6.2.4. Тээвэрлэлтийн аюулгүй байдлыг хариуцсан ажилтан цувааны эхэнд байрлах автомашинд сууж явна.

6.3. Аюултай ачаа тээвэрлэж яваа тээврийн хэрэгслийн урд болон ард “Аюултай ачаа” таних тэмдгийг байрлуулна. “Аюултай ачаа” таних тэмдэг нь хар хүрээтэй (өргөн нь 15 мм), 700 мм х 300 мм хэмжээтэй тэгш өнцөгт хэлбэртэй байх бөгөөд баруун талын 400 мм урттай хэсэг нь улбар шар, үлдсэн зүүн талын хэсэг нь цагаан дэвсгэртэй байна. Цагаан дэвсгэртэй хэсэгт тухайн аюултай ачааны шинж чанарыг харуулсан дүрсэн тэмдэглэгээ (MNS 5029 стандартад заасан график дүрслэл), баруун талын улбар шар дэвсгэрийн дээд хэсэгт аюулын буюу сэрэмжлүүлэх тэмдэглэгээний код, доод хэсэгт НҮБ-аас тогтоосон аюултай бодисын ангиллын дугаар (UN number)-ыг тэмдэглэнэ. Дугаарыг 15 мм-ийн өргөн зураасаар 100 мм-ийн өндөртэй бичнэ.

1-р зураг – “Аюултай ачаа” таних тэмдгийн хэмжээс

6.4. Амархан гал авалцах бодис болон тэсрэх аюултай ачаа тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийг тээвэрлэлтийн туршид нийтийн хэрэгцээний шатахуун түгээгүүрээс шатахуун авахгүй байхаар цэнэглэнэ.

Хэрэв нийтийн хэрэгцээний шатахуун түгээгүүрээс шатахуун авах зайлшгүй шаардлага гарсан тохиолдолд түгээгүүрээс 25 метрээс багагүй зайд тээврийн хэрэгслийг байрлуулан төмөр сав ашиглан зөөж цэнэглэнэ.

6.5. Аюултай ачаа тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгсэл нь “Хурдны хязгаар” – улаан хүрээтэй, цагаан өнгийн дэвсгэр буюу дугуй (голч нь 160 мм-ээс багагүй, хүрээний өргөн нь голчийн 1/10-тэй тэнцүү) дотор зөвшөөрсөн хурдны дээд хэмжээг хараар бичсэн таних тэмдгийг тээврийн хэрэгслийн зүүн ард тавьж явна.

2-р зураг – хурдны дээд хэмжээг харуулсан таних тэмдэг

- 6.6. Үзэгдэх орчин 300 метр хүртэл хязгаарлагдсан нөхцөлд зарим аюултай ачааг тээвэрлэхийг хориглоно. Энэ талаар уг ачааг тээвэрлэх аюулгүй ажиллагааны зааварт заасан байвал зохино.
- 6.7. Тээврийн хэрэгслийг түр зогсоох болон хонохоор зогсоолд тавихдаа зогсоолын тоормосыг ажиллуулахаас гадна налуу талбайд өнхрөхөөс хамгаалан ивүүрийг заавал тулсан байна.
- 6.8. Тэсэрч дэлбэрэх болон амархан гал авалцах шингэн ба хийн ачааг тээвэрлэх авто тээврийн хэрэгслийн ажилласан хийн хоолойг автомашины радиаторын өмнө баруун гар тал руу гаргана. Тухайн авто тээврийн хэрэгслийн шатахууны савыг урд болон хойд талд төмөр сойз, доод талд нь төмөр тороор (Нүдний хэмжээ 10x10 мм) савнаас 20 мм зайд тоноглоно.
- 6.9. Авто тээврийн хэрэгслийн яндан нь оч хамгаалагчаар тоноглогдсон байна.
- 6.10. Аюултай ачаа тээвэрлэх авто тээврийн хэрэгслийн цахилгаан тоноглолд дор дурдсан шаардлагыг тавина. Үүнд:
- 6.10.1. шугамын хүчдэл 24 В-оос хэтрэхгүй байх;
- 6.10.2. цахилгааны хэлхээ гал хамгаалагчаар хамгаалагдсан байх;
- 6.10.3. цахилгаан хэлхээг шууд салгах унтраалгыг жолоочийн бүхээгт байрлуулах;
- 6.11. Амархан авалцах шингэн ба хий төлөвт байгаа тээвэрлэх цистерн бүхий авто тээврийн хэрэгсэл нь цахилгаан цэнэг саармагжуулах тоноглолтой байна.
- 6.12. Аюултай ачаа тээвэрлэх битүү бүхээг бүхий авто тээврийн хэрэгслийн бүхээг бөх бат байхаас гадна жолоочийн бүхээгээс 150 см-ээс багагүй зайд тусгаарлагдана. Энэхүү бүхээг нь агааржуулалт хийх бололцоогоор хангагдсан, хаалга нь нэмэгдэл цоожоор тоноглогдсон байна.
- 6.13. Аюултай ачаа тээвэрлэх зориулалтын нээлттэй тэвш бүхий авто тээврийн хэрэгслийн тэвшний хаалт нь ус нэвтрэхгүй, шатахгүй материалаар хийгдсэн байхаас гадна тэвшний дээд ирмэгээс 200 мм-ээс багагүй өндөр байна.
- 6.14. Аюултай ачаа тээвэрлэх авто тээврийн хэрэгсэлд дор дурдсан багаж, хэрэгслийг заавал авч явна. Үүнд:
- 6.14.1. галын хор (нунтаг хор болон 5 л-ээс багагүй эзлэхүүнтэй нүүрс хүчлийн хий)
- 6.14.2. өнхрөхөөс сэргийлсэн ивүүр 2-оос цөөнгүй.
- 6.14.3. тухайн аюултай ачааг тээвэрлэх аюулгүйн ажиллагааны зааварт заасан бол аюултай бодисыг саармагжуулах бодис, багаж хэрэгсэл, жолооч болон хариуцаж яваа ажилтныг хамгаалах нэг бүрийн хамгаалалтын хэрэгсэл
- 6.14.4. амархан гал авалцах, хорт хийн ачаа болон хүчтэй үйлчилгээтэй хортой, цацраг идэвхт, халдварт өвчний нян бүхий ачааг тээвэрлэх авто тээврийн хэрэгсэлд “Орохыг хориглоно” (Замын хөдөлгөөний дүрмийн 1 дүгээр хавсралтын Замын тэмдэг, тэмдэглэлийн 2.1.) тэмдгийг аюул ослын үед хэрэглэх зорилгоор хоёр ширхэгийг авч явна.
- 6.15. Тээвэрлэлтийн явцад ачааны сав, баглаа боодлын битүүмж алдагдсан, бусад хүмүүс, авто тээврийн хэрэгсэлд аюул учирсан зэргээс зогссон үед авто тээврийн хэрэгслээс хоёр тийш 100 м зайд “Орохыг хориглоно” тэмдгийг байрлуулна.
- 6.16. Зам тээврийн осол болон түүнтэй адилтгах бусад аюулын үед авто тээврийн хэрэгслийн

жолооч нь замын хөдөлгөөний дүрэм болон холбогдох дүрэм, журмын заалтыг баримтлан ажиллахаас гадна дор дурдсан үүрэг хүлээнэ. Үүнд:

6.16.1. шаардлагатай үед галын тусламжийн дуудлага өгсөн байх;

6.16.2. ослын аюултай бүсийг зааглан тэмдэглэж гаднын хүмүүс өртөхөөс хамгаалах;

6.16.3. цагдаагийн, эмнэлгийн болон бусад албаны ажилтнуудыг ирэх үед тээвэрлэлтийн баримт бичгээ шалгуулан тээж яваа аюултай ачааны хор хөнөөлийн тухай таниулах;

6.17. Тээвэрлэлтийн болон замын хөдөлгөөний байдлыг хангаж явахаас гадна аюултай ачааны сав баглаа боодол, шошго тэмдэг, лац ломбоны бүрэн бүтэн байдлыг хариуцна.

6.18. Авто тээврийн хэрэгслийн жолооч нь дор дурдсан үйлдэл хийхийг хориглоно. Үүнд:

6.18.1. авто тээврийн хэрэгслийг байрнаас нь огцом хөдөлгөх, огцом тоормослох;

6.18.2. авцуулах холбоог салгаж явах;

6.18.3. тэсэрч дэлбэрэх, амархан гал авалцах аюултай ачааг тээвэрлэх үед авто тээврийн хэрэгслийн орчимд тамхи татах;

6.18.4. тэсэрч дэлбэрэх, амархан гал авалцах аюултай ачааг тээвэрлэх үед авто тээврийн хэрэгслээс 100 м-ээс ойр зайд гал түлэх;

6.18.5. аюултай ачааг хариуцаж яваа ажилтны эзгүй хойгуур авто тээврийн хэрэгслийг орхин явах;

6.18.6. тогтоосон тээвэрлэлтийн маршрутыг зөрчих;

6.18.7. ачааны дагалдах бичигт бичигдээгүй ачааг тээвэрлэх, аюултай ачааг хариуцан яваа ажилтнаас бусад зорчигч тээвэрлэх;

6.19. Аюултай ачааны тээвэрлэлтийг хариуцаж яваа ажилтан болон тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч бусад хүмүүс тухайн ачааг дагалдаж яваа болохыг гэрчилсэн баримт, бичгийг биедээ авч явна.

6.20. Аюултай ачааны тээвэрлэлтийг хариуцаж яваа ажилтан болон хамгаалалтын хүмүүс аюулгүй ажиллагааны дүрэм, зааврыг чанд мөрдөж ажиллана. Энэхүү ажилтан нь бусад ажилтнуудад аюулгүй ажиллагааны зааварчилга өгч хариуцан ажиллана.

7. Тээвэрлэлтэд тавих ерөнхий шаардлага

7.1. Аюултай ачааны тээвэрлэлтийг Замын хөдөлгөөний дүрэм болон бусад холбогдох дүрэм, журам, энэхүү стандартын шаардлага, тухай аюултай ачааг тээвэрлэх аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг хангасан тохиолдолд гүйцэтгэнэ.

7.2. Ачаа илгээгч нь тухайн ачааг тээвэрлэлтэд бэлтгэж, зориулалтын сав, баглаа боодол, стандартын шаардлага хангасан хаяг, шошго бүхий ачааг тээвэрлүүлэх үүрэг хүлээнэ.

7.3. Ачаа илгээгч нь гарч болзошгүй ослын үед ажиллах төлөвлөгөө, аюулгүй ажиллагааны зааврыг тус тус батлуулж тээвэрлэгч байгууллага, жолооч, дагалдан яваа хүмүүст танилцуулан гарын үсэг зуруулж гэрээнд хавсаргасан байна.

7.4. Химийн бодисын хор аюулын лавлах мэдээллийн хуудас /material safety data sheet/ дагалдах баримт бичгийг үйлдвэрлэгч боловсруулж гэрээнд дагалдуулна.

7.5. Даралтат сав нь техникийн паспорттай байх бөгөөд мэргэжлийн байгууллагаар баталгаажуулагдсан байна.

7.6. Авто тээврийн хэрэгсэл болон сав баглаа боодол дээр хор аюулын анхааруулах тэмдэг, санамжийг байрлуулж зохих зааврын дагуу тээвэрлэнэ.

7.7. Химийн хорт болон аюултай бодисын тээвэрлэх, ачих, буулгах үеийн аюулгүй ажиллагааг химийн хорт болон аюултай бодисыг тээвэрлэх, ашиглах, устгах үйл ажиллагааг эрхлэн гүйцэтгэгч хариуцна.

7.8. Химийн хорт болон аюултай бодис, хог хаягдлыг тээвэрлэх маршрутыг аль болох хөдөлгөөний эрчим болон бартаа саад бага байхаар сонгож, тээвэрлэх цаг, хугацааны талаар тухайн орон нутгийн онцгой байдлын байгууллага болон замын цагдаагийн албан мэдэгдэж, аюулгүй байдлыг хангах талаар зөвлөмж чиглэл авсан байна.

7.9. Аюултай ачааг осол аюулгүй тээвэрлэх үндсэн нөхцөлийн нэг нь анхан шатны болон давтан сургалтууд байх ба тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нь зохих шатны сургалтад заавал хамрагдсан байна.

MNS 4978:2017

7.10. Аюултай ачаа тээвэрлэх жолооч нь дараах шаардлагуудыг хангасан байвал зохино. Үүнд:

7.10.1. тухайн ангилалд тохирох жолоодох эрхийн болон мэргэшсэн жолоочийн үнэмлэхтэй, аюултай ачааны чиглэлээр зохих сургалтад хамрагдсан байх;

7.10.2. тухайн ангиллын авто тээврийн хэрэгслийг 3 -аас доошгүй жил тасралтгүй жолоодож дадлагажсан байх;

7.10.3. эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлэх, галын аюулгүй байдлын сургалтад хамрагдаж гэрчилгээ авсан байх;

7.10.4. тээвэрлэх аюултай ачааны төрөл өөрчлөгдөхөд тухай бүр тухайн ачааны тээвэрлэлтийн онцлог болон аюулгүйн ажиллагааны талаарх зааварчилгатай танилцаж гарын үсэг зурсан байна.

7.11. Аюултай ачааны хайрцаг, сав баглаа боодол гэмтэлтэй, авто тээврийн хэрэгсэл нь бүрэн бус, баримт бичиг зөрчилтэй, хаяг шошго, анхааруулах тэмдэг, тэмдэглээ хийгдээгүй, жолоочид тавигдах шаардлага хангагдаагүй тохиолдолд тээвэрлэлт гүйцэтгэхийг хориглоно.

8. Бусад аюултай ачааны жагсаалт

8.1. Тэсэрч дэлбэрэх бодис:

1. АДХ загварын даралтын аккумулятори
2. Акватол
3. Аквонит
4. Алюмотол
5. Аммонал
6. 6ЖП, ПЖВ-20, Т-19 загварын аммонит
7. Пластик дэлбэрэх бодис
8. Нитроэфир орсон найрлага бүхий угленил, детонит, побдит загварын тэсрэх бодис
9. Гексоген
10. Граммонал
11. Граммонит
12. Гранитол
13. Гренулит
14. Гранулотол
15. Детанатор
16. Динафталит
17. Сумн
18. Дарь
19. ПР, КПРУ загварын перфоратор
20. Дохионы, мөндөр эсэргүүцэх болон бусад пуужин
21. КЗДШ загварын детонацийн реле
22. Тетрил
23. Тротил
24. Тэн (пентаэритриттетранитрат)
25. Төмөр замын дохионы бамбар, петард
26. Фальшфейерүүд
27. Фейерверкүүд
28. Утааны хөвөгч шашк
29. Термомуфелийн шашк
30. Ш-200, ТП-400, ТГ-500, ЛЗ-2 загварын шашк
31. ДША, ДШВ, ДШЭ, ДШТТ загварын тэсэлгээний олс
32. Аж ахуйд хэрэглэх бусад тэсэрч дэлбэрэх бодис, эдлэл

8.2. Хүчтэй үйлчилгээтэй хорт бодис:

1. Алдрин
2. Мышьякийн ангидрид
3. Цианы бари
4. Бруцин
5. Дилдрин
6. Цианий кадмий
7. Цианий калий
8. Цианий кальций
9. Синилийн хүчил
10. Цианий зэс
11. Меркаптофос
12. Цианий натрий
13. Никотин
14. Акрилийн хүчлийн нитрил
15. Цианплан
16. Цианий тугалга
17. Цианий мөнгө
18. Стрихнин
19. Сулема
20. Фосфор
21. Хлорпикрин
22. Цинхонин
23. Этилмеркурфосфат
24. Этилмеркурхлорид
25. Бусад хүчтэй үйлчлэлтэй хорт бодис

Төгсөв